

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรมะตอกย้ำทุกวันๆ ใจ อานิสงส์ของการฟังธรรม สิ่งที่ตั้งเล
สงสัย ความตั้งเลสงสัยนะเราเคลียร์สิ่งที่เป็นปัญหาความสงสัยได้ ความสงสัย พอความสงสัยให้
ถึงที่สุดแล้วจิตใจมันผ่อนคลาย คำว่าผ่อนคลายคือว่าไม่มีความตั้งเลสงสัยใจ ถ้ามีความตั้งเลสงสัย
เห็นไหม ความสงสัย วิจิจจนา สัตถ์พตปรามาส พอมันสงสัยขึ้นมา มันก็ลูบคลำ พอลูบคลำ สิ่ง
เราไม่เคยได้ยินได้ฟัง ไม่เคยได้ยินได้ฟัง ฟังแล้วมันก็เข้าใจ แต่สิ่งที่เรามีความสงสัยอยู่ สิ่งที่มี
ความสงสัยอยู่มันเคลียร์ปัญหานั้น ถ้าเคลียร์ปัญหาได้นี้ฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อประโยชน์ของ
หัวใจเรานะ

คนมีกายกับใจ แม้แต่ปุถุชนเราก็มีความรู้สึกนึกคิด เราก็มีร่างกายเหมือนกัน พระอรหันต์
ก็มีกายกับใจเหมือนกัน หัวใจของท่าน ท่านปฏิบัติของท่านจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ ท่านเข้าใจเรื่อง
ของร่างกาย ความร่างกาย ร่างกายมันเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา เรื่องของจิตใจ จิตใจมีกิเลส
ค้นหาความทะยานอยากครอบงำเป็นธรรมดา แล้วได้ชำระล้าง ได้ชำระล้างด้วยมรรคญาณ ด้วย
สํารอกายมันออก มันมีกายกับใจเหมือนกัน ปุถุชนคนเราก็มีกายกับใจเหมือนกัน แต่เราแบก
รับภาระ

นี่ชั้นฆราวาส ชั้นกัณฑ์เป็นฆราวาส ความรู้สึกนึกคิดก็เป็นฆราวาส ความเป็นฆราวาสมันกดถ่วงหัวใจ
ตลอดเวลา พอซร่าคร่ำคร่าเราก็มีความทุกข์ใจ ความรู้สึกนึกคิดมันก็บีบคั้นหัวใจของเรา พระ
อรหันต์ท่านสํารอกายกิเลสออกหมด ชั้นกัณฑ์เป็นภราดร เว ปญจกัณฑ์ ชั้นเป็นชั้นที่บริสุทธิ์
ชั้นบริสุทธิ์ได้อย่างไร? ชั้นบริสุทธิ์เพราะมันไม่มีค้นหาความทะยานอยากไป มันไม่ไปคาด
ไปหมายสิ่งนั้นใจ ถ้ามันไม่ไปคาดหมายสิ่งนั้นนะ ถ้าร่างกายมันซร่าคร่ำคร่าไป มันก็ซร่าคร่ำ
คร่ำเป็นธรรมดาที่เราเข้าใจแล้ว นี่เราเข้าใจ เราเห็น เรารู้เท่า

นี่ฟังธรรมๆ จนมันเข้าใจ เวลาวิปัสสนาญาณจนสำรอกกายกิเลสออกไปแล้ว มันเข้าใจรู้ตามความเป็นจริงของร่างกายนั้น ร่างกายนั้นมันแปรสภาพของมันเป็นธรรมดา นี่ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติก็เป็นธรรมดาของมัน สำรอกกายมันออกไปแล้ว ถ้าสำรอกกายมันออกไปแล้วก็มีกายกับใจเหมือนกัน แต่มีกายกับใจเหมือนกัน มีกายกับใจ ผู้ที่รู้แจ้ง ผู้รู้แจ้งเขาไม่มาแบกรับภาระให้มันกดถ่วงหัวใจ นี้อยู่กับมันไปถึงวันเวลาที่มันสละธาตุขันธ์นี้ไป คือนกลับไปสู่ธรรมชาติ คือนธาตุ ๔ นี้กลับไปสู่โลก แต่หัวใจมันพ้นจากมาร มารจะครอบงำมันไม่ได้ ถ้ามารครอบงำไม่ได้มันพ้นไป

นี่ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ ฟังธรรมเพื่อประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเรา เห็นไหม นี่ประโยชน์กับเรา ถ้าประโยชน์กับโลก คำว่าประโยชน์กับโลกนะ เราเกิดมาแล้วเรามีชาติเรามีตระกูล เราก็จะประสบความสำเร็จทางชีวิต เราทำอะไรเราก็จะประสบความสำเร็จ เรามีบุญกุศลมีแต่ความสุขความพอใจของเรา ความสุขความพอใจของเรา ถ้าคนมีบุญแล้วมันมีอำนาจวาสนา มันทำอะไรก็ประสบความสำเร็จ พอประสบความสำเร็จสิ่งใดมันก็สมความปรารถนา แต่ถ้าเรามีเวรมีกรรม

นี่มีเวรมีกรรม เห็นไหม คนชั้นกลางๆ ทำประสบความสำเร็จก็มีบ้าง ทำอะไรขาดตกบกพร่องไปก็บ้าง แต่คนทุกข์คนจนปากกัดตีนถีบทำอะไรแล้วมันก็ไม่พอยู่พอกิน ไม่พอยู่พอกิน จิตใจของคนกิเลสมันบีบคั้นอย่างนี้ บีบคั้นอย่างนี้ ถ้าคนมีอำนาจวาสนา เห็นไหม ความบีบคั้นๆ บีบคั้นนี้เพราะอะไรล่ะ? บีบคั้นเพราะหัวใจเราบีบคั้นเอง บีบคั้นเพราะความวิตกกังวลของเรา นี่ที่ว่าความมั่นใจๆ ของคน มันไม่มั่นใจมันเพราะอะไรล่ะ? มันไม่มั่นใจเพราะมันสงสัย มันไม่มั่นใจเพราะมันไม่รู้ พอไม่รู้มันถึงสงสัย มันถึงบีบคั้นหัวใจของเรา พอมันบีบคั้นหัวใจมันก็กิเลสของเราทั้งนั้นที่มันบีบคั้นหัวใจของเรา

ถ้าฟังธรรมๆ ก็ฟังเพื่อเราไง คนอยู่ในสังคมก็ฟังธรรมด้วยกันเหมือนกัน เขาก็ฟังกับเราทุกๆ คน แต่ฟังแล้วเขาก็ดีความของเขาไปต่างคนก็ต่างหลากหลายของเขาไป แต่ของเราเราฟังเพื่อเรา เราฟังเพื่อเรา สิ่งใดที่มันเป็นประโยชน์กับใครก็เป็นประโยชน์กับเขา แต่ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์กับหัวใจของเรา เอาสิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม นั้นมันใจของเขา เขาทำอะไรมันเป็นบุญเป็นบาปของเขา แต่ถ้าเราทำมันเป็นบุญเป็นบาปของเรา

ถ้าเราทำเป็นบุญเป็นบาปของเรา เห็นไหม เราทำแต่คุณงามความดีของเรา นี่แม้แต่ปาก กัดดินดิบ มันจะมีความทุกข์ทนเจ็บใจ มันจะบีบคั้นขนาดไหนเราก็ทำคุณงามความดีของเรา เรา ก็บากบั่นของเราไป เพราะเราทำของเราอย่างนั้นนะ แต่ถ้าเราทำของเรา เรามีอำนาจวาสนา ขึ้นมา มันพัฒนาของมันขึ้นไป มันดีขึ้นไปเป็นครั้งเป็นคราวขึ้นไป จนมันมั่นคงขึ้นมาดีกว่านั้นก็ ได้ ถ้ามันดีกว่านั้นก็เกิดจากการกระทำของเราไง เกิดจากการกระทำของเรา ถ้าเกิดจากการ กระทำของเรา เรามีความมั่นใจของเรา เราทำของเราที่ประโยชน์กับเรา ถ้าประโยชน์กับเรา เรา ทำที่นี้

แม้แต่ทางโลกมันก็เป็นเรื่องโลกธรรม ๘ มีดิฉินนิทา มีความสรรเสริญนิทา มันก็มี ของมันอยู่อย่างนั้น ถ้ามีอยู่อย่างนั้น โลกเขาก็เป็นอยู่อย่างนั้น ถ้าโลกเขาเป็นอยู่อย่างนั้น ถ้าเรามี สติมีปัญญาเราก็เข้าใจโลก โลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ ไม่ตรัสรู้มันก็มีของมันอยู่โดยดั้งเดิม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมันก็ยังมียของมัน อยู่ แล้วถ้ากิเลสมันไปยุไปแหย่ ไปกลัวขึ้นมามันยังมีกำลังมากขึ้น แต่ถ้าเรามีธรรมของเราใน หัวใจ พระอรหันต์ก็เหมือนเรานี้แหละ พระอรหันต์ก็มีกายกับใจเหมือนเรานี้แหละ แต่กายกับใจ ของเรามันทุกข์มันยาก

นี่ปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ เห็นไหม แต่เวลาพระอรหันต์ก็มีกายกับใจเหมือนกัน แต่ถ้า ปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ โสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ ทำนิพพาน ๑ อีกอะไร? นิพพาน ๑ พระอรหันต์เป็นนั่นไง ถ้าพระอรหันต์ไปแล้วมันพ้นทุกข์ไปไง แล้วมันไปจากไหน ละ? มันก็ไปแบบเรานี้แหละ ไปจากคนนี่แหละ เพราะคนเกิดมาต้องมีกิเลสทั้งนั้น ถ้าคนไม่มี กิเลสจะเกิดมาไม่ได้ แต่พอเกิดมาแล้วก็คนเท่ากัน แต่ทำไมท่านถึงพ้นของท่านไปได้ ท่านพ้น ของท่านไปได้เพราะท่านมีบารมี

คำว่า บารมี เห็นไหม ไม่เชื่อมงคลตื่นข่าว ไม่เชื่อการขยงส่งเสริม ไม่เชื่อใครมายกย่อง สรรเสริญ ไม่เชื่อๆๆ เพราะอะไร? เพราะเราทุกข์ เอ็งจะส่งเสริมภูขนาดไหนกูก็ทุกข์ เอ็งจะยก ย่องขนาดไหนกูก็ทุกข์ เรากลับมาดูใจของเราเอง มันจะสุขมันจะทุกข์เราเป็นคนทำเองใช่ไหม แต่ถ้าเราขาดสติเราไม่ได้ทำเองนะ ดูสิคนที่อะอะมะเทิงอยู่ในปัจจุบันนี้เพราะอะไรล่ะ? โทษเขา ไปทั่ว โทษคนนู้น โทษคนนี่ แต่ไม่ดูใจของตัวเอง ไปโทษแต่คนอื่น แล้วใจที่มันเดือดร้อนอยู่ที่นี่ ทำไมไม่ดูมันล่ะ?

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนที่นี้ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน ประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรม พ่อแม่สอนลูกมา สังคมเราก็ซบซ้ำกันมา สังคมชาวพุทธก็มีนักขัตฤกษ์เราก็ทำบุญกุศล นี่วัฒนธรรมประเพณี ไอนั้นประเพณีของพุทธศาสนา ประเพณีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ นี่มันสังคมวัฒนธรรม แล้ว สังคมวัฒนธรรมมันก็เป็นสังคมของชาวพุทธ เวลาพระเราบวชมาเขาเรียกว่าอริยประเพณี รูดงควัตรเป็นอริยประเพณี ประเพณีของพระอริยเจ้า พระอริยเจ้าดำรงชีวิตแบบนี้ ฉันทนเดียว ฉันทนอาสาเดียว ถือผ้า ๓ ผืน นี่อริยประเพณี ประเพณีของพระอริยเจ้า แล้วมันจะเป็นขึ้นมาได้อย่างไรล่ะ?

มันเป็นขึ้นมาได้นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า อุตตา หิ อุตตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ใจดวงนั้นเป็นผู้สำรอกคายกิเลสจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นแบกรับภาระ มีความทุกข์ความยากจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นไปกว้านสิ่งต่างๆ เข้ามาทับถมใจดวงนั้น เห็นไหม อุตตา หิ อุตตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน วัฒนธรรมประเพณีก็ให้ย้อนกลับมาดูใจเราใจ ประเพณีวัฒนธรรม เราเป็นบัณฑิต เรายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน เราถามสารทุกข์สุขดิบต่อกัน

นี่เราถามถึงการภาวนา ใครภาวนาแล้วได้คิธรรมมาเอามาบอกกันเพื่อเป็นแนวทาง ใครมีช่องทางก็ช่วยส่งเสริมกัน ช่วยบอกกัน ฉันทภาวนาอย่างนี้แล้วฉันทไปได้ ฉันทภาวนาอย่างนี้แล้วฉันทิตัดไปหมดเลย ฉันทิตัดเพราะฉันททำอะไรฉันทถึงตัดขาด ทำไมเธอทำอะไรไม่ตัดขาด นี่ธมมสากัจฉา เอตมมุงคฺลมุตฺตมํ สันทนาธรรมเป็นมงคลอย่างยิ่ง มงคลเพราะอะไร? เพราะการชวนชวายนทางออกแต่ละบุคคลชวนชวายนมาด้วยกันทุกๆ คน ทุกคนต้องชวนชวายน ชวนชวายนไปแล้วใครไปเจออุปสรรคอย่างไร ใครไปเจอวิกฤติอย่างไร ชีวิตของคนมันไม่เหมือนกันใช้ไหม มาบอกกล่าวกัน มาบอกกล่าวกัน

นี่อย่างนี้ไม่ใช่โลกธรรม ๘ ไม่ใช่สรรเสริญนินทา สรรเสริญกัน นินทากัน ยกย่องกัน ก็เชื่อเขาๆ ... ไม่เชื่อ ไม่เชื่อ ถ้าไม่เชื่อ แต่เวลาปฏิบัติฟังเขาทำไมล่ะ? อ้าว นักปฏิบัติกับนักปฏิบัติด้วยกัน เรามีวิชาชีพเดียวกัน เรามาคุยวิชาชีพของเรา ใครจะโกหกใครได้เพราะเราทำมาด้วยกัน นักปฏิบัติกับนักปฏิบัติด้วยกัน ถ้าเอ็งปฏิบัติมาแล้วเอ็งมาจีโม้ โม้สิ่งที่เกินกว่าเหตุไป ผู้ที่ปฏิบัติเขาปฏิบัติมาเขารู้ มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้เขาก็ว่านี่จีโม้ จีโม้ก็ผิดพลาด ทุกที

ต้นคดปลายตรงไม่มี เริ่มต้นก็โกหกมาแล้ว เริ่มต้นก็บิดเบือนมาแล้ว ความบิดเบือนมันจะไปตรงได้ไหม? แผนที่มาทาง เขาอ่านแผนที่กัน ไอนี้ก็ชี้ไปบนอากาศเลย แผนที่ของฉันทันอยู่บนอากาศ ไม่มีร่องมีรอย ฉันทันพูดของฉันทันไม่มีเหตุมีผล ฉันทันพูดไปเรื่อยบนอากาศ แต่แผนที่มันอยู่ในพื้นที่นั้น พิกัดนั้น มันต้องไปตามนั้น ถ้าไปตามนั้นคนทำเขารู้ เขาไม่ใช่ชี้ไม้ ไอ้คนชี้ไม้ นี่มันถึงเป็นสรรเสริญนิทาน เป็นโลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่ เก่าแก่มาตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ ตรัสรู้แล้วก็ยังมีอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพนพานไปแล้วมันก็ยังมิของมันอยู่ สรรเสริญนิทานกัน ไปเรื่อย

นี่เราถึงไม่เชื่อมงคลตื่นข่าว เราไม่เชื่อสิ่งนั้น เราจะเชื่อความจริงของเรา นักปฏิบัติปฏิบัติเพื่ออะไร? ฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำดวงใจของเรา เห็นไหม พระอรหันต์ก็ไปจากปุถุชนเรานี้แหละ ปุถุชนก็คือคนหนาด้วยกิเลสนี้แหละ แต่ท่านมีสติปัญญาของท่าน ท่านพยายามเข้มงวดกับหัวใจของท่าน เข้มงวดกับความคิด ความคิดมันไปกว้านเอาความทุกข์ความยากมา เข้มงวด เข้มงวดมีสติขยับขยับมันๆ สติคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติแล้ว ทำสมาธิขึ้นมาสมาธิมันก็มีเอกภาพ

เอกภาพคืออะไร? เอกภาพคือมารมันเกาะไม่ได้ สัมมาสมาธิคือมารมันเกาะไม่ได้ กิเลสมันเกาะไม่ได้ เกาะไม่ได้คือมันเอกภาพ มันมีความสุขของมัน มันมีความสุขของมันแล้วมันออกใช้วิปัสสนาญาณของมัน สำรอกคายกิเลสของมันออก นี่เขาทำของเขาทำอย่างนี้ ถ้าเขาทำ เขาทำแล้วเป็นประโยชน์ของเขาอย่างนี้ ฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำตรงนี้ไง ฟังธรรมนี่ก็วิธีการทั้งนั้นแหละ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นวิธีการ บอกแนวทาง มันเป็นแนวทาง แล้วเราก็บอกแนวทาง มรรคโคบอทางกันใหญ่เลย แล้วทางอยู่ไหนล่ะ?

นี่ทางในใจ ใจมันเดินไปไหน ความคิดมันเดินมาอย่างไร? ความคิดมันเกิดอย่างไร? แล้วความคิดมันไปต่อเขา มันไปยึดมันถือมัน มันไปกว้านเอาที่เขาติฉินนินทามาทับถมใจมัน มันไปเอามาทำไม? นี่เราบอกมรรคโคบอทางอันเอก ทางอันเอกไปเอาพาพิชมาทำไม? ทางอันเอกไปเอาสิ่งที่เขาลนใจมาทำไม ทำไมทางอันเอกมันไม่ไปเอาแก้วแหวนเงินทองมา ทางอันเอกทำไมมันไม่เอามรรคผลมา ทำไมไปเอาแต่คำติฉินนินทาเขามา ทำไมไปเอาสิ่งที่เขาติฉินนินทามาเหยียบย่ำหัวใจของมัน

ถ้ามันฉลาด มันฉลาดมันต้องไปเอาความดีมา ถ้าความดีมา ถ้ามันไม่มีมารครอบงำมันฉลาด มันออกวิปัสสนา มันออกแยกแยะของมัน ถ้าแยกแยะของมัน มันสำรอกมันคายของมัน

มันคายของมันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันมีเหตุมีผล มันเป็นไปได้ ถ้าคนเป็นไปได้จะพูดได้อย่างไร? เงินหนึ่งร้อย เงินหนึ่งพัน เงินหนึ่งหมื่น มันจำนวนเท่าไร? เงินจำนวนหนึ่งร้อย หนึ่งพัน หนึ่งแสน หนึ่งหมื่น หนึ่งล้าน มันมีจำนวนแตกต่างกัน เงินเหมือนกัน เงินบาทเหมือนกันนี้แหละแต่มันจำนวนแตกต่างกัน

โสดาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตตมรรคมันถึงแตกต่างกัน เงินเหมือนกันแต่จำนวนมันไม่เหมือนกัน เงินเหมือนกันแต่สติ มหาสติ ปัญญา มหาปัญญา มันแตกต่างกัน คนเป็นกับคนเป็นเขาพูดกันเขารู้แจ้งใจ มันโกหกกันไม่ได้หรือถ้ารู้จริง แต่! แต่ในปัจจุบันนี้มันถือมงคลตื่นข่าวใจ คนรู้จริง คนรู้จริงเขามีหิริ มีโอตตปปะ เขาจะเก็บไว้ในใจ อย่างคนที่ร่ำรวย คนที่มีเงินมีทองเขาจะเก็บทรัพย์สิ้นของเขาไม่让他们โจรมาหาโจรมันมาปล้นมาชิง คนที่มีคุณธรรมในใจเขาไม่พูดออกไป เพราะพูดออกไป ไอ้คนที่เขาฟังไม่รู้เรื่องเขาไม่รู้หรือ

นี่ของเรา เห็นไหม ของเราของจริงทั้งนั้นเลย พอพูดออกไปเขาบอกคนนี่คนบ้า แต่ของเขาเนี่ยะมันมีแต่ของจอมปลอม มีแต่บุตรมีแต่ลูก มีแต่กลิ่นเหม็น เขาบอกว่านี่หอม ชื่นใจ มันหอมแมลงวัน แมลงวันมันชอบ ที่ไหนเขามีเสียงครีกรึ้น ที่ไหนเขามีการปฏิบัติ คือเห่อกันไปเห่อกันไป ไปนั่นนะ นั่นแหละเขาไปกันอย่างนั้น ถ้าเขาไปกันอย่างนั้น นั่นละกลิ่นหอมของเขา แต่ถ้าคนมีความละเอียด มีความเกรงกลัว มีหิริ มีโอตตปปะนะเขาเก็บไว้ในใจ ฉะนั้น เราถึงไม่รู้ไง เราถึงไม่รู้ แต่คนรู้กับคนรู้เขารู้กัน ถ้ารู้กัน สิ่งที่อยู่กันเพราะอะไร? ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมงฺกล มุตฺตมํ ความมงคลของชีวิต

ฉะนั้น ฟังธรรมๆ เพื่อเป็นมงคลชีวิตกับเรานะ เตือนหัวใจของเรา เราก็มีสิทธิ คุณิเราทำงานขนาดนี้ เราก็ปากกัดตีนถีบกันนี้ คนอย่างเราจะมีอริยผลหรือ? อ้าว ลองปฏิบัติดูจะมีหรือไม่มี สิทธิเป็นสิทธิของทุกๆ คน เป็นสิทธิของพุทธะ เป็นสิทธิของหัวใจใจ พุทธะคือผู้รู้ เรามีความรู้สึกไหม? เป็นสิทธิของพุทธะ เป็นสิทธิของความรู้ มนุษย์มีความรู้ไหม? มนุษย์มีความรู้สึกไหม? ถ้ามนุษย์มีความรู้สึก มนุษย์นั้นมีสิทธิ เป็นสิทธิของความรู้อันนั้น เป็นสิทธิของความรู้ของเรา เราถึงเป็นสิทธิของเรา เราจะทำหรือไม่ทำ เราจะขวนขวายหรือไม่ขวนขวาย เราจะทำอริยทรัพย์หรือเราจะเอาคำสรรเสริญเยินยอ

กระดาศนี้เห็นใหม่ เวลาตายไปแล้วเขาเผาไปให้ เบงกังกงเต็ก เบงกัจริงๆ เขาไม่เผาให้ นะ เขาเผาให้เบงกัปลอมๆ ด้วย เอาแต่ของปลอมๆ เอาเป็นของสมมุติ เอาเป็นของที่โลกเขาให้ ค่า แต่อริยทรัพย์ไม่มีใครรู้จัก แต่เรามีความรู้สึก ความรู้สึกมันจับต้องได้ ถ้าความรู้สึกนี้ คุณีเรามี ความสงสัยใช่ไหม ถ้าเรารู้จริงมันจะสงสัยไหม? มันสำรอก มันคายไอ้พวกนี้ออกไป แล้วใครไม่รู้ ใครไม่รู้บ้างที่เราสงสัยแล้วเราสัดมันทิ้งใครไม่รู้ นี่ปัจเจกตั้ง สันติภูมิจึงโก สิทธิของเราเราทำได้ พระอรหันต์ก็ไปจากปุถุชน พระอรหันต์ก็ไปจากเรานี้แหละ พระอรหันต์ก็ไปจากมนุษย์นี้แหละ

นี่พระอรหันต์ เห็นใหม่ สำรอกคายออกมีกายกับใจเหมือนกัน แต่ไม่มีเวรไม่มีกรรม ไม่มีมาร ไม่มีสิ่งใดๆ เลยเพราะท่านพ้นไปแล้ว แต่พวกเรานี้ทุกข์ยาก แยกห้าม ดัดข้อง พยายามศึกษา เรามีสิทธินะ เป็นสิทธิของเรานะ ไม่มีใครรอนสิทธิเราได้ด้วย ไม่มีใครมาฉกฉวยของเราได้ด้วย เพราะมันเป็นความรู้สึกในหัวใจของเรา ใครปล้นจึงไม่ได้ด้วย แต่เราจะพามันไปทำอะไรล่ะ? เราจะพาไปทำคุณงามความดี หรือเราจะพาไปกว้านเอาเวรเอากรรม เอาแต่ฟันแต่ไฟ มาเผามัน เป็นสิทธิของเราที่เราจะเลือก เอวัง